

Au § 46

Ks 29/016.214-90

Motion om odlingsfria zoner längs vattendrag

Av kommunfullmäktige den 22 januari 1990, § 21, remitterad motion väckt av Peter Weibull Bernström (m) m fl om odlingsfria zoner längs vattendrag anmäls.

Arbetsutskottet beslutar

att remittera motionen för yttrande till miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden och tekniska nämnden.

8

Rem till miljö- och hälsoskyddsnämnden
" " byggnadsnämnden
" " tekniska nämnden

§ 38

Akt A1-90-8262/6

Motion angående odlingsfria zoner längs vattendrag

Kommunstyrelsen har för miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande remitterat en den 12 januari 1990 väckt motion angående odlingsfria zoner längs vattendrag.

Närsalter från jordbruksmark läcker i dag ut i vattendragen. Ett sätt att fånga upp dessa är att skapa odlingsfria zoner längs dessa.

Motionärerna har föreslagit att kommunfullmäktige låter utreda möjligheten för kommunen att arrendera jordbruksmark närmast öppna vattendrag för anläggande av odlingsfria zoner samt att i de fall kommunen redan är ägare till jordbruksmark, undanta en odlingsfri zon längs vattendrag vid utarrendering, samt här även överväga skyddsplantering och grävande av vattenutjämnings- och sedimenteringsdammar i anslutning till vattendragen.

Bakgrund

Närsaltläckaget från jordbruksmark är ett uppmärksammat problem. Genom att inrätta odlingsfria skyddszoner längs vattendragen kan läckaget till åar och bäckar förmås att minska.

Fördelarna med de odlingsfria zonerna är att tillförseln av näringsämnen från omgivande mark minskas, den naturliga självreningsskapaciteten i vattensystemet med dess angivningar förbättras, dessutom berikas naturen på den hårt exploaterade landsbygden.

Skyddszonerna har störst effekt på fosfortillförseln, men om dammar eller mindre våtmarker anläggs för att ta emot dräneringsvatten kan den naturliga självreningen öka genom att vattenlösligt nitratkväve övergår till den för miljön oskadliga kvävgasen, betydligt effektivare än i vattendragen.

En förutsättning för att kunna genomföra de odlingsfria skyddszonerna är att markägare ställer sig positiva och att de lämnas fullgod ekonomisk ersättning för det produktionsbortfall det blir fråga om. Åtgärderna måste ske i samråd med berörda markägare.

Vid etablering av skyddszoner kan det bli aktuellt med att en ca 10 m bred remsa jordbruksmark tas i anspråk på vardera sida om vattendraget. Markägaren måste ersättas för det produktionsbortfall det blir fråga om i varje enskilt fall. En lämplig ersättning kan vara de gängse arrendepriiser som är anpassade efter jordens bördighet. Genom ett 10-årigt arrendekontrakt eller avtal med markägaren förbinder sig denna att inte bruka marken närmast vattendragen under avtalstiden. Arrendekostnad för jordbruksmark är idag mellan 1000 - 4000 kr per ha beroende på markens produktivitet. Köper kommunen in marken ligger priset på 15.000 - 30.000 kr per ha.

För Örstorpsbäcken, där diskussionerna redan har kommit igång om odlingsfria zoner, beräknas kostnaderna bli för skyddszoner på ca 9,4 ha på 10 år bli ca 300.000kr.

Resterande förslag till odlingsfria zoner längs SaxånBraån uppskattas till ca 3 ha.

Någon inventering på hur mycket mark som berörs vid Råån och dess tillflöden är ännu inte gjort. Andra vattendrag som inte är inventerade vad avser skyddszoner är Säbydike.

Förslaget om att anlägga skyddszoner längs vattendragen i kommunen behöver utredas ytterligare för att exakt få veta var dessa skall ligga och för att ange kostnaderna. Det är dock angeläget att skyddszonerna skapas dels för att minska läckage av närsalter och dels för att berika naturlivet i jordbrukslandskapet.

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrkte motionen med förslag att det för odlingsfria zoner i Saxån-Braåns tillrinningsområde anslås 400.000 kr som arrendekostnader för en period av 10 år. Av dessa medel fördelas 300.000 kr på sträckor längs Örstorpsbäcken och 100.000 kr till mark längs Saxån-Braån. Utbetalning beräknas ske under tiden 1990-1992.

Till kommunfullmäktige i Landskrona

MOTION angående odlingsfria zoner längs vattendrag.

Närsaltläckaget från jordbruksmark till vattenrecipienter är ett idag uppmärksammat problem. Dess orsaker är flera: Biologisk nedbrytning av organiskt material, nedfall av luftburna kväveföreningar, dålig anpassning av gödningsgivor på genomsläppliga jordar etc. men även att den brukade åkerarealen ofta sträcker sig ända till kanten av de vattendrag som genomflyter jordbrukslandskapet. Odling ända fram till öppna vattendrag kan även vara riskabelt ur vattenvårdssynpunkt vid besprutning av grödor med växtskyddspreparat.

Kommunen har små eller inga möjligheter att påverka de förstnämnda faktorerna. Däremot ser vi en möjlighet beträffande den sistnämnda, genom att kommunen aktivt medverkar till skapandet av odlingsfria zoner närmast öppna vattendrag.

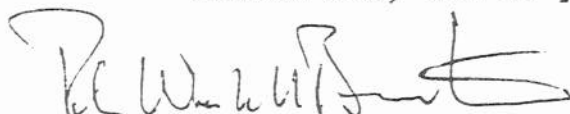

Den enskilde jordbrukaren är för sin ekonomiska överlevnad beroende av att odla så stor areal som möjligt, men han är även medveten om de miljöproblem som näringen medverkar till. Vi är övertygade om, att i det fall kommunen erbjöd sig att på marknadsmässiga villkor arrendera en markkrensa på 5-20 meters bredd närmast vattendragen för att anlägga en odlingsfri zon, skulle detta hos de flesta lantbrukare möta ett positivt gensvar.

Staten har anslagit medel att utgå i form av engångsbelopp till jordbruksföretag som anlägger odlingsfria randzoner, viltvatten mm. Dessa medel är dock begränsade och förutsätter att man permanent tar mark ur produktion genom plantering etc. Vårt förslag är att se som ett komplement till statens satsning.

Med stöd av vad som ovan anförts föreslår vi

- att kommunfullmäktige låter utreda möjligheten för
- kommunen att arrendera jordbruksmark närmast öppna vattendrag för anläggande av odlingsfria zoner, samt
- att i de fall kommunen redan är ägare till jordbruksmark,
- undanta en odlingsfri zon längs vattendrag vid utarrendering, samt här även överväga skyddsplantering och grävande av vattenutjämnings- och sedimenteringsdammar i anslutning till vattendragen.

Landskrona, den 12 januari 1990

Peter Weibull Bernström (m) Ingemar Dellien (fp) Ivar Persson (c)

Uottages såsom min egen motion:

Förslag till riktlinjer vid bedömning av ansökningar om bidrag till vatten och landskapsvårdande åtgärder inom Saxån-Braåns vattensystem

Saxån-Braåns vattenvårdskommitté har beviljats medel ur landstingets miljövårdsfond till vatten och landskapsvårdande åtgärder utmed 4 st biflöden till Saxån-Braån.

De beviljade medlen avser att enbart täcka anläggningskostnaderna medan de fortlöpande kostnaderna som arrenden o dyl får finansieras på annat sätt.

För att vattenvårdskommittén skall kunna handlägga inkomna ansökningar om bidrag från markägarna på ett rationellt och rättvist sätt, bör vissa riktlinjer fastställas på förhand.

Arbetsgruppen föreslår därför att följande kriterier och riktlinjer bör gälla vid handläggningen av ansökningsärenden.

* I första hand kommer ansökningar som gäller projekt i anslutning till Örstorpsbäcken, Svalövsbäcken, Välabäcken och Långgropen att behandlas.

* Ansökningarna måste avse nyskapandet av **skyddzoner** utmed vattendrag, **våtmarker** eller **dammar**.

* Ansökningar gällande projekt som i första hand har för avsikt att befrämja vatten- och landskapsvården (natur- vilt- och fiskvården inkluderad) kommer att prioriteras.

* Vattenvårdskommittén kan ställa krav på att en ansökan om NYLA-bidrag inlämnas till lantbruksnämnden av markägaren.

* Bidrag kommer inte beviljas till projekt som kommer att leda till att befintliga naturvärden förstörs eller hotas.

* Ansökningarna ställs till miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i respektive kommun som tillsammans med Ekologgruppen bedömer varje ansökan enligt bl a ovanstående förutsättningar.

I en ansökan skall bl a följande uppgifter framgå:

Markägare - arrendator

Adress

Fastighetsbeteckning

Typ av åtgärd (damm, våtmark, skyddszon)

Nuvarande markanvändning på mark som berörs

Areal

Eventuellt eget nyttjande av anläggningen (t ex bevattningsdamm)

Utmarkering på karta i skala 1:10 000 eller 1:20 000

Detaljskiss av utformningen av anläggningarna där dräneringsriktningar, fall, måttangivelser m m finns angivna.

Tidsplan

Beräknade kostnader (såväl anläggningskostnader som löpande kostnader)